

Lastenkirjainstituutti
Puutarhakatu 11 A
33210 Tampere

Lausunto 14.10.2022

Toiminnanjohtaja Kaisa Laaksonen
kaisa.laaksonen@lastenkirjainstituutti.fi
p. 050 3615 639

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto

Aika: perjantai 21.10.2022 klo 9.00

Asia: HE 154/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023
<https://www.eduskunta.fi/pdf/HE+154/2022>

Teema: Lukutaidon ja kansallisen lukutaitostrategian toimeenpanon tilanne. Mikä olisi vuoden 2023 rahoitustarve, jolla strategian toimeenpano turvataan?

Kansalliselle lukutaito-ohjelmalle tarvitaan pysyvä rahoitus

Kansallinen lukutaito-ohjelma pohjautuu syksyllä 2021 valmistuneeseen Kansalliseen lukutaitostrategiaan 2030. Siihen sisältyy mm. Lukeva kunta, Lukeva koulu ja Lukeva varhaiskasvatus -ohjelmien toteuttaminen. Kokonaisuuden koordinointi ja laajentaminen lukutaitostrategian mukaiseksi kansalliseksi lukutaito-ohjelmaksi on tärkeää.

Lukutaitoa edistävään työhön on osoitettava määrärahaa niin opetushallituksessa toteutettavaan koordinoivaan Lukuliikkeen työhön kuin eri organisaatioiden työhön kokonaisuutta tukevissa toimenpiteissä. Rahoitusta tarvitaan vuodelle 2023 ainakin opetushallituksen aiemmin esittämä 1,5 M€. Pitkäjänteisen lukutaitotyön onnistuminen vaatii tulevaisuudessa jatkuvaa ja pysyvää rahoitusta.

Lastenkirjainstituutti

Lastenkirjainstituutti on valtakunnallinen lastenkirjallisuuden asiantuntijalaitos, joka sijaitsee Tampereella. Se ylläpitää lasten- ja nuortenkirjallisuutta tallentavaa erikoiskirjastoa ja kuvitustaiteen kokoelmaa. Lastenkirjainstituutti palvelee lasten- ja nuortenkirjallisuuden parissa työskenteleviä tieteen, kasvatuksen ja kirjastoalan ammattilaisia ja opiskelijoita, museointia ja mediaa sekä kaikkia lasten- ja nuortenkirjallisuudesta kiinnostuneita. Lastenkirjainstituutti edistää lasten- ja nuortenkirjallisuutta tuottamalla ja välittämällä tietoa sen sisällöstä ja sitä koskevasta tutkimuksesta sekä tuomalla yhteen alan tutkijoita, tekijöitä ja yleisöä.

Lastenkirjainstituutin Lukemo-sivuston ylläpito ja kehittäminen

Lastenkirjainstituutin Lukemo-sivusto tukee lasten- ja nuortenkirjallisuuden lukemista edistävää työtä valtakunnallisesti. Lukemo-sivusto on ainoa paikka, jossa on mahdollista tutustua kaikkiin uusiin lasten- ja nuortenkirjoihin. Lukemon hakutoiminnot tukevat sopivan kirjan löytämistä jokaiselle lukijalle, mikä on avain hyvään lukukokemukseen ja lukuinnon kasvattamiseen.

Lukemo-sivustoa ylläpidetään vuosina 2022–23 osana Lukuliikkeen rahoitusta avustuksella, joka myönnettiin Lastenkirjainstituutille opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustuksena. Lisäksi sivustoa kehitetään opetushallituksen vuosille 2022–23 myöntämällä Lukuliikkeen rahoituksella, joka sisältää myös osuuden kansallisen lukudiplomisovelluksen toteuttamista koskevan suunnitelman tekemiseen.

Lukemo-sivusto auttaa lapsia ja nuoria, vanhempia ja opettajia sekä muita lasten ja nuorten parissa työskenteleviä löytämään vaivattomasti eri-ikäisille ja eri tasoille lukijoille sopivat kirjat. Sivusto tarjoaa valtakunnallisesti käytettävissä olevan, ajantasaisen ja helppokäyttöisen työkalun kirjojen etsintään. Suomessa ilmestyy vuosittain reilusti yli tuhat uutta lasten- ja nuortenkirjaa, jotka kuvaillaan Lastenkirjainstituutin kirjaston tietokantaan asiasanoin. Jokaisesta kirjasta tehdään tiivistelmä. Samalla kirjoille määritellään aiheisiin ja sisältöön liittyviä hakukriteereitä, jotta kirjat löytyvät Lukemo-sivuston kautta.

Kirjojen lisäksi Lukemossa on esillä ajankohtaisia asioita, kuten kirjoituskilpailuja, kirjallisuustapahtumia ja erilaisia materiaaleja kirjallisuuden lukemisen ja opetuksen tueksi. Lukemon lasten ja nuorten oma ääni -sivuilla julkaistaan lasten ja nuorten omia kirjavinkkejä, videoita ja kirjoituksia. Vuosien 2022–23 aikana näitä materiaaleja kehitetään ja niistä tiedotetaan etenkin kouluille ja varhaiskasvatuksen henkilöstölle. Tavoitteena on lisätä lasten ja nuorten osallisuutta ja tuoda heidän äänensä kuuluviin kirjallisuuden lukijoina.

Lukemo-sivuston osoite: www.lukemo.fi

Lukemo-sivuston rahoitus on turvattu vuodelle 2023. Valtakunnallisen lukutaitotyön kannalta on tärkeää turvata jatkuva rahoitus sivuston ylläpitoon Lastenkirjainstituutissa.